

NR. 18. RADIODIAGNOSTIEK DOOR KAAKCHIRURGEN

De ontwikkelingen in de algemeen aanvaarde medische opvattingen met betrekking tot radiodiagnostisch onderzoek waarop de onderhavige vordering betrekking heeft, zijn zodanig, dat naar redelijkheid aan de kaakchirurgen het verrichten van dit onderzoek niet langer kan worden geweigerd. Beleidsvrijheid van het ziekenhuis met betrekking tot het bieden van de nodige faciliteiten.

Scheidsgerecht voor het Nederlandse Ziekenhuiswezen

**(prof. mr. T.A.W. Sterk, voorzitter, de heren drs. K.H. Dekhuijzen, mr. L. Schuman,
dr. A.M. van der Heyden, dr. F.M. Werner, leden, met bijstand van mr. L.J.C.M. Horbach, griffier)**

30 november 1995

Bindend advies (95/15) in de zaak van:

1. A, wonende te , gemeente,
2. B, wonende te gemeente en
3. C, wonende te
tezamen vormend de maatschap Mondziekten en Kaakchirurgie in het D ziekenhuis te X,
eisers,
gemachtigde, aanvankelijk mr. drs. P. Bergkamp, later mr. P.J.M. van Wersch,

tegen:

de stichting D ziekenhuis, gevestigd te X,
verweerster,
gemachtigde mr. drs. H. van Dijck,
en

1. E, wonende te ,
2. F, wonende te ,
3. G, wonende te ,
4. H, wonende te ,
5. I, wonende te ,
6. J, wonende te ,
tezamen vormend de maatschap Radiodiagnostiek in het D ziekenhuis te X,
tussenkommende partijen,
gemachtigde mr. J.H.Th. Veldman.

Partijen zullen hierna mede worden aangeduid als de kaakchirurgen, de stichting en de radiodiagnosten.

1. Het verloop van de procedure

1.1. De kaakchirurgen hebben zich bij memorie van eis gewend tot het Scheidsgerecht en verzocht dat het Scheidsgerecht bij bindend advies:

primair:

1. voor recht zal verklaren, dat

–het eisers vrij staat een OPG-apparaat aan te schaffen en het OPG-apparaat op de afdeling kaakchirurgie te plaatsen;

–het eisers vrij staat om met dat OPG-apparaat op de afdeling kaakchirurgie extra-orale foto's te maken en daarvoor te declareren bij de ziektekostenverzekeraars en/of hun patiënten;

2.verweerster zal veroordelen om te gedogen dat eisers een OPG-apparaat aanschaffen, dat OPG-apparaat op de afdeling kaakchirurgie plaatsen, met dat OPG-apparaat extra-orale foto's maken en daarvoor declareren bij de ziektekostenverzekeraars en/of hun patiënten;

3.verweerster zal veroordelen tot het vergoeden van de schade, die eisers hebben geleden ten gevolge van verlies aan inkomsten over de periode vanaf half december 1994 tot aan de dag der plaatsing van het OPG-apparaat op de afdeling kaakchirurgie, welke schade door hen is begroot op *f* 10.850,= per maand, te vermeerderen met de wettelijke rente daarover vanaf de datum van indiening van deze memorie van eis;

4.verweerster zal veroordelen in de kosten van juridische bijstand die eisers hebben gemaakt en nog zullen moeten maken;

5.verweerster zal veroordelen in de kosten van het Scheidsgerecht.

subsidiair:

Voor het geval de sub 1 t/m 3 geformuleerde primaire vorderingen mochten worden afgewezen:

1.verweerster zal veroordelen aan eisers te vergoeden de kosten, die zij in verband met de aanschaf van het OPG-apparaat aan de leverancier zullen moeten vergoeden bestaande uit:

a. reeds gemaakte kosten (*f* 750,= plus *f* 1.224,=); *f* 1.974,=

b. opslag + rentederving vanaf 1 januari 1995 zijnde per maand *f* 731,=;

c. bij annulering: 15% van de koopsom: *f* 10.963,=;

2.verweerster zal veroordelen in de kosten van juridische bijstand die eisers hebben gemaakt en nog zullen moeten maken;

3.verweerster zal veroordelen in de kosten van het Scheidsgerecht.

1.2. De stichting heeft bij memorie van antwoord verweer gevoerd met conclusie eisers hun vorderingen te ontzeggen als zijnde ongegrond dan wel onbewezen onder veroordeling van eisers in de kosten van het Scheidsgerecht en in de kosten van juridische bijstand van de gemachtigde van verweerster.

1.3. De radiodiagnosten hebben verzocht in de procedure te mogen tussenkomen en bij memorie geconcludeerd:

primair:

Tot afwijzing van de vorderingen van de kaakchirurgen;

subsidiair:

Voor het geval de primaire vordering van de kaakchirurgen wordt toegewezen inhoudende dat het dezen vrij staat om een OPG-apparaat aan te schaffen, het OPG-apparaat op de afdeling kaakchirurgie te plaatsen en het hun vrij staat om met dat OPG-apparaat op de afdeling kaakchirurgie extra orale foto's te maken en daarvoor te declareren bij de ziektekostenverzekeraar en/of patiënten: dat het Scheidsgerecht de kaakchirurgen zal veroordelen tot het betalen van schadevergoeding, becijferd op *f* 255.000,= althans een in goede justitie en naar billijkheid te bepalen bedrag;

meer subsidiair:

Dat de radiodiagnosten aanspraak maken op een goodwill vergoeding ten bedrage van *f* 50.750,=;

tot veroordeling van de kaakchirurgen in de proceskosten alsmede in de kosten van rechtsbijstand van de radiodiagnosten; in het geval het Scheidsgerecht de primaire vordering van de kaakchirurgen toewijst op de grondslag

dat de stichting reeds heeft ingestemd met c.q. heeft aangegeven te zullen gedogen de aanschaf van een OPG-apparaat door de maatschap mondziekten en kaakchirurgie, en laatstgenoemde niet tot een schadevergoeding ten behoeve van de radiodiagnosten wordt veroordeeld, tot veroordeling van de stichting tot een schadevergoeding ten bedrage van f 255.000,= althans een in goede justitie en naar billijkheid te bepalen bedrag subsidiair ten bedrage van f 50.750,=; en in dat laatste geval tot veroordeling van de stichting in de proceskosten alsmede in de kosten van rechtsbijstand van de radiodiagnosten.

1.4. De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden te Utrecht op 23 augustus 1995. Daarbij waren aanwezig de drie kaakchirurgen met mr. Van Wersch, van de zijde van de stichting de heer dr. K, medisch directeur, en de gemachtigde, en namens de radio-diagnosten de heer dr. G en mr. E.P.J.M. van den Wildenberg-Aarts als vervangster van de gemachtigde. Partijen en de gemachtigden hebben het woord gevoerd en van de zijde van de kaakchirurgen en de stichting zijn pleitnotities overgelegd. De kaakchirurgen hebben bij monde van hun gemachtigde meegedeeld het primair verzochte onder 3 in te trekken.

2. Samenvatting van het geschil

2.1. De kaakchirurgen en de radiodiagnosten zijn als zodanig toegelaten tot het ziekenhuis van de stichting.

2.2. Het geschil betreft de aanschaf en het gebruik door de kaakchirurgen van OPG-röntgenapparatuur; de kaakchirurgen wensen bovendien voor radiodiagnostische verrichtingen zelf te declareren. De kaakchirurgen hebben een OPG-apparaat besteld om dit op hun afdeling te plaatsen, doch de leverantie doen opschorten.

2.3. Sedert 1 januari 1968 geldt in het ziekenhuis een 'röntgenregeling', die hierop neerkomt, dat alle röntgendiagnostische verrichtingen, met uitzondering van thorax-doorlichtingen bij eigen patiënten, zijn voorbehouden aan de radiodiagnosten. In november 1974 is het aan de kaakchirurg C toegestaan tandfoto's klein formaat 3x4 te maken. De declaratie verloopt via de radiodiagnosten.

2.4. De kaakchirurgen voeren in de eerste plaats aan, dat de medisch directeur dr. K in een bespreking met de kaakchirurgen op 30 mei 1994 uitdrukkelijk heeft gezegd, dat de directie de aanschaf door de kaakchirurgen van een OPG-apparaat en de plaatsing daarvan op hun eigen afdeling zou gedogen.

Voorts voeren zij aan dat zij tot het ziekenhuis zijn toegelaten voor de uitoefening van hun specialisme, mondziekten en kaakchirurgie, waarvan de radiodiagnostiek op dat gebied een onlosmakelijk onderdeel uitmaakt. Zij zijn opgeleid en volledig bevoegd tot de uitoefening van dat onderdeel van de radiodiagnostiek. Een volledige beroepsuitoefening is pas mogelijk als de benodigde röntgenapparatuur, waaronder een OPG-apparaat op de eigen afdeling staat. Speciale bouwkundige voorzieningen zijn daarvoor niet nodig.

Uit de Ziekenfondswet en artikel 7, tweede lid van het Verstrekkingenbesluit Ziekenfondsverzekering in verband met artikel 10, tweede lid van het Besluit Tandheelkundige Ziekenfondsverzekering volgt, volgens de kaakchirurgen, dat het onderhavige röntgenonderzoek door hun moet worden verricht en gedeclareerd en het door de stichting in stand gehouden monopolie van de radiodiagnosten daarmee in strijd is.

Op grond van artikel 2 van de toelatingsovereenkomsten is de stichting verplicht om, voor zover redelijkerwijs kan worden gevegd, de voorwaarden te scheppen voor hun praktijkuitoefening volgens de voor vergelijkbare ziekenhuizen in Nederland algemeen geldende normen; daaruit vloeit voort de verplichting hen in staat te stellen om diagnostiek te verrichten met een OPG-apparaat.

Ten slotte beroepen de kaakchirurgen zich op argumenten betreffende patiëntvriendelijkheid en kwaliteit van de diagnostiek.

2.5. De stichting bestrijdt de argumenten van de kaakchirurgen.

Het is onjuist dat de medisch directeur de door de kaakchirurgen gestelde toezegging heeft gedaan.

Het ziekenhuis meent dat zij de bevoegdheid van de kaakchirurgen mag beperken door de bestaande röntgenregeling, waarbij de röntgenapparatuur centraal is geplaatst en het onderzoek wordt verricht door de radiodiagnosten in opdracht van de kaakchirurgen. Zulks is niet in strijd met de Ziekenfondswet.

De huidige gang van zaken, waarbij de kaakchirurgische patiënt bij voorrang door de radiodiagnosten wordt behandeld en door de radiodiagnosten wordt gedeclareerd voor deze verrichting is geenszins patiëntonvriendelijk. Het staat het ziekenhuis vrij te kiezen tussen centrale of decentrale plaatsing van röntgenapparatuur.

2.6. De radiodiagnosten zijn van mening dat zij, met uitsluiting van anderen, gerechtigd zijn tot het uitvoeren van de volledige radiodiagnostiek, behoudens thorax-doorlichtingen. Zij verenigen zich met de door de stichting aangevoerde argumenten.

3. De bevoegdheid van het Scheidsgerecht

De bevoegdheid van het Scheidsgerecht om in deze zaak bij bindend advies te beslissen vloeit voort uit de vigerende toelatingsovereenkomsten en het Reglement van het Scheidsgerecht.

4. De beoordeling van het geschil

4.1. De kern van het geschil is gelegen in de vraag of de röntgenregeling van de stichting in de weg staat aan de door de kaakchirurgen geclaimde verrichtingen en de plaatsing van een OPG-apparaat op de afdeling kaakchirurgie.

4.2. Het Scheidsgerecht kan de kaakchirurgen niet volgen in hun argument, dat de medisch directeur heeft toegezegd, dat de plaatsing van een OPG-apparaat op de afdeling kaakchirurgie zou worden gedoogd. Zelfs indien zij meenden dat de directeur zich in het bedoelde gesprek in die zin zou hebben uitgelaten, is die enkele uitlating in het licht van de voorgeschiedenis onvoldoende om daaraan de door de kaakchirurgen beoogde gevolgen te verbinden; immers uit de stukken blijkt dat de kaakchirurgen al gedurende tal van jaren de kwestie bij herhaling zonder resultaat aan de orde hebben gesteld.

4.3. Niet is betwist dat de kaakchirurgen zijn opgeleid in de radiodiagnostische verrichtingen die zij wensen te doen. Het argument van de radiodiagnosten, dat zij zelf meer bekwaam zijn, staat op zich niet in de weg aan de bevoegdheid van kaakchirurgen tot het doen van de onderhavige verrichtingen. De pretense grotere bekwaamheid van de radiodiagnosten schept voor hun geen exclusiviteit.

De telefonische enquête (bijlage 27 bij memorie van eis) toont dat in de genoemde ziekenhuizen de apparatuur in een groot aantal gevallen is geplaatst op de polikliniek kaakchirurgie, maar eveneens in een beduidend aantal op de röntgenafdeling. In enkele van laatstbedoelde gevallen blijkt het honorarium van de verrichting aan de kaakchirurgen toe te komen.

De uitkomsten van deze enquête bevestigen dat exclusiviteit van de radiodiagnosten zeker geen regel is. Hierbij komt dat tal van beeldvormende technieken voor behandelende specialisten beschikbaar komen en in hun opleiding worden geïntegreerd. Deze technieken worden veelal op de afdelingen van de behandelende specialisten in directe aansluiting op of tijdens de behandeling toegepast. De diagnostische beoordeling geschiedt dan door de behandelende specialist. In de onderhavige zaak is geschetste gang van zaken niet wezenlijk anders. De kaakchirurgische patiënt wordt door de kaakchirurg verwezen naar de radio-diagnosten. De patiënt wordt bij voorrang geholpen en krijgt de foto direct mee. Met de foto gaat hij direct terug naar de kaakchirurg, die de door hem nodig geachte ingreep verricht. De rapportage van de radio-diagnosten volgt pas nadat de ingreep heeft plaats gevonden. De diagnostiek wordt aldus in feite door de kaakchirurg verricht.

4.4. De ontwikkelingen in de algemeen aanvaarde medische opvattingen met betrekking tot het radio-diagnostisch onderzoek waarop de onderhavige vordering betrekking heeft, zijn derhalve naar het oordeel van het Scheidsgerecht zodanig, dat naar redelijkheid aan de kaakchirurgen het verrichten van dit onderzoek niet langer kan worden geweigerd. Uit het voorgaande volgt dat de onderhavige röntgenregeling in dit opzicht is achterhaald. De handhaving daarvan voegt niets toe aan de kwaliteit van de kaakchirurgische zorg in dit ziekenhuis. De stichting behoort daarom zodanige regeling te treffen dat de kaakchirurgen ook in dit opzicht hun specialisme zelfstandig kunnen uitoefenen en daarvoor het honorarium declareren.

4.5. Met betrekking tot de wijze waarop de stichting aan de kaakchirurgen de nodige faciliteiten zal bieden, komt de stichting zekere mate van beleidsvrijheid toe. Het staat niet zonder meer vast dat de plaatsing van een OPG-apparaat door de kaakchirurgen op hun kosten op hun afdeling de enige aanvaardbare keuze is. Het ziekenhuis zal daarbij een overweging moeten maken tussen de verschillende daarbij betrokken – ook financiële – belangen van de verschillende daarbij betrokken partijen, waaronder het ziekenhuis zelf. Daarom zal de vordering van de kaakchirurgen op dit punt worden afgewezen. Als gevolg daarvan deelt hun vordering tot schadevergoeding hetzelfde lot.

4.6. Strikt genomen komt de vordering tot schadevergoeding van de radiodiagnosten niet voor beoordeling in aanmerking, nu de voorwaarde, dat de kaakchirurgen een OPG-apparaat op hun afdeling mogen plaatsen, niet is vervuld. In dit stadium is het nog onzeker op welke wijze partijen aan dit bindend advies uitvoering zullen geven en tot welke financiële gevolgen, voor zover al relevant, die uitvoering zal leiden. Het Scheidsgerecht is bovendien van oordeel dat de kaakchirurgen niet ongerechtvaardigd worden verrijkt als zij in de toekomst hun specialisme ook met betrekking tot de onderhavige diagnostiek volledig zullen uitoefenen en daarvoor hun honorarium declareren. Allereerst ontbreekt daartoe in dit geval, zoals blijkt uit het hiervoor overwogene, een redelijke grond. Bovendien is op grond van de geldende regelgeving ten aanzien van ongerechtvaardigde verrijking vergoeding van de gekapitaliseerde omzet, zoals door de radiologen gevorderd, niet mogelijk.

5. De beslissing

Het Scheidsgerecht stelt het volgende bindend advies vast:

5.1. Het Scheidsgerecht verklaart voor recht, dat het de kaakchirurgen vrij staat extra-orale foto's te maken en daarvoor te declareren bij de ziektekostenverzekeraars en/of hun patiënten.

5.2. De stichting wordt verwezen in de kosten van het Scheidsgerecht, begroot op f 6.200,= overigens zullen partijen elk haar eigen kosten dragen.

5.3. Het anders of meer gevorderde wordt afgewezen.